

Dementie vaststellen

DUTCH | ENGLISH

Deze folder geeft informatie over de vroegste tekens van dementie, de manieren om dementie vast te stellen en het belang om in een vroeg stadium een juiste diagnose te stellen.

Wat zijn de eerste tekens van dementie?

Dementie wordt veroorzaakt door ziektes die zich geleidelijk ontwikkelen. Hierdoor kunnen de eerste tekens heel subtiel zijn en niet direct duidelijk. De eerste symptomen hangen ook af van het soort dementie en verschillen nogal van persoon tot persoon.

Veelvoorkomende eerste symptomen:

- Geheugenproblemen, vooral het zich herinneren van recente gebeurtenissen
- Toenemende verwarring
- Verminderde concentratie
- Veranderingen in persoonlijkheid en gedrag
- Apathie en teruggetrokkenheid of depressie
- Niet meer in staat alledaagse taken te verrichten

Soms zien mensen niet dat dit symptomen zijn die aangeven dat er iets fout zit. Zij veronderstellen ten onrechte dat dit soort gedrag een normaal onderdeel is van het verouderingsproces, of de symptomen ontwikkelen zich zo geleidelijk dat zij heel lang niet worden opgemerkt. Sommige mensen grijpen liever niet in, zelfs wanneer ze beseffen dat er iets fout zit.

Juist door de aard van de veranderingen, namelijk in de hersenen, kan degene die de symptomen ondergaat, deze veranderingen mogelijk niet herkennen.

Waarschuwingstekens

Dit is een controlelijst van de meest voorkomende symptomen van dementie. Loop de lijst langs en vink ieder waargenomen symptoom aan. Ga naar een dokter voor een volledige beoordeling als er een aantal vinkjes op de lijst staan.

Geheugenverlies dat het dagelijks functioneren beïnvloedt

Het is normaal om af en toe een afspraak te vergeten en daar later weer aan te denken. Iemand met dementie kan dingen vaker vergeten of ze zich helemaal niet meer herinneren.

Moeite om bekende taken uit te voeren

Iedereen kan worden afgeleid en vergeten een deel van een maaltijd op te dienen. Heeft iemand dementie, dan kunnen alle stappen om een maaltijd voor te bereiden problematisch zijn.

Slecht besef van tijd en plaats

Iemand met dementie kan moeite hebben de weg te vinden naar een bekende plaats, of niet precies weten waar hij of zij is, of denken dat hij of zij ergens terug is op een punt in het verleden.

Problemen met taal

Iedereen heeft wel eens moeite om het juiste woord te vinden, maar iemand met dementie kan soms hele eenvoudige woorden vergeten of vervangen door ongepaste woorden, waardoor het moeilijk wordt zo iemand te begrijpen. Zo iemand kan het ook moeilijk vinden om anderen te begrijpen.

Problemen met abstract denken

Financieel beheer kan voor iedereen moeilijk zijn, maar iemand met dementie kan een probleem hebben met de betekenis van de getallen of niet weten wat ermee moet gebeuren.

Slecht of verminderd inzicht

Veel activiteiten vereisen een gezond verstand. Wanneer dit vermogen door dementie wordt beïnvloed, kan het moeilijk voor iemand zijn om de juiste beslissingen te nemen, zoals het besluit wat te dragen bij koud weer.

Problemen met ruimtelijk inzicht

Iemand met dementie kan bij het besturen van een auto problemen hebben om afstand in te schatten of richting te bepalen.

Problemen met het verkeerd wegleggen

Iedereen kan een portemonnee of sleutels eventjes op de verkeerde plaats wegleggen. Iemand met dementie kan vaak dingen op geheel verkeerde plaatsen wegleggen.

Veranderingen in stemming, persoonlijkheid of gedrag

Iedereen wordt van tijd tot tijd droevig of humeurig. Bij iemand met dementie kan het humeur zonder enige aanwijsbare reden heel snel omslaan. Zo iemand kan verward worden, argwanend of zich terugtrekken. Iemand kan ongeremd worden of uitbundiger.

Gebrek aan initiatief

Het is heel normaal om genoeg te krijgen van een bezigheid. Dementie kan er echter voor zorgen dat iemand zijn interesse verliest in activiteiten waarin hij eerder plezier had.

National Dementia Helpline 1800 100 500

dementia.org.au

Het kan ook geen dementie zijn

Vergeet niet dat veel kwalen en ziektes symptomen vertonen die lijken op die van dementie. Neem dus niet direct aan dat iemand dementie heeft omdat u de hierboven genoemde symptomen waarneemt. Beroertes, depressie, alcoholisme, infecties, hormoonafwijkingen, voedingstekorten en hersentumors kunnen allemaal symptomen met zich meebrengen die op dementie lijken. Veel van deze kwalen en ziektes kunnen worden behandeld.

Een juiste diagnose is erg belangrijk

Het is van cruciaal belang om in een vroeg stadium naar de dokter te gaan.

Alleen een arts kan dementie vaststellen. Een volledige medische beoordeling kan de aanwezigheid van dementie bevestigen, of een kwaal of ziekte vaststellen die te behandelen is, en voor de juiste behandeling zorgen.

Een beoordeling kan het volgende inhouden:

- Medische geschiedenis – de dokter vraagt naar medische problemen in het verleden en heden, de medische geschiedenis van de familie, welke medicijnen er worden geslikt, en de problemen met het geheugen, denken of gedrag die zorgen baren. De dokter wil misschien ook spreken met een naast familielid dat alle noodzakelijke informatie kan geven.
- Lichamelijk onderzoek – dit kan het testen van de zintuigen inhouden en de motorische functies, als ook van de hart- en longfuncties, om andere kwalen en ziektes uit te sluiten.
- Laboratoriumtesten – houden onder meer diverse bloed- en urinetesten in om mogelijke ziektes vast te stellen die de oorzaak kunnen zijn van de symptomen. In sommige gevallen kan voor het testen een klein beetje ruggemergvloeistof worden verzameld.
- Neuropsychologisch of cognitief testen – er worden diverse testen gebruikt om het denkvermogen te beoordelen zoals geheugen, taal, aandacht en probleemoplossen. Dit kan specifieke probleemgebieden vaststellen, hetgeen dan de onderliggende oorzaak helpt bepalen of het soort dementie.
- Beeldvorming van de hersenen – er zijn bepaalde scans die naar de structuur van de hersenen kijken en die worden gebruikt om hersentumors of bloedproppen in de hersenen uit te sluiten als redenen voor symptomen, en om patronen van het verlies van hersenweefsel vast te stellen waardoor verschillende soorten dementie van elkaar kunnen worden onderscheiden. Andere scans bekijken hoe actief bepaalde delen van de hersenen zijn en kunnen ook helpen verschillende soorten dementie van elkaar te onderscheiden.
- Psychiatrische beoordeling – om behandelbare ziektes als depressie vast te stellen, en om psychiatrische symptomen aan te pakken die zich naast dementie kunnen voordoen zoals psychische angst en wanideeën.

Waar beginnen we?

U kunt het best met iemands eigen dokter beginnen. Nadat de dokter de symptomen in ogenschouw heeft genomen en opdracht heeft gegeven tot de screeningtesten kan hij of zij een voorlopige diagnose geven en zal hij of zij idealiter de persoon verwijzen naar een medische specialist zoals een neuroloog, geriater of psychiater.

Sommige mensen verzetten zich misschien tegen het idee van een bezoek aan de dokter. Soms beseffen mensen niet dat er iets mis is met hen want de veranderingen in de hersenen die zich voordoen met dementie belemmeren het vermogen om dat soort veranderingen te herkennen of erkennen. Anderen, die inzicht in hun kwaal hebben, zijn mogelijk bang dat hun angst wordt bevestigd. Een van de beste manieren om dit probleem te omzeilen is een andere reden te vinden voor het doktersbezoek. Suggesteer bijvoorbeeld een controle van de bloeddruk of een beoordeling van een langdurige kwaal of medicatie. Een andere manier is te suggereren dat jullie allebei aan een lichamelijke controle toe zijn. Een rustige houding op dit moment kan iemand helpen de zorgen en angsten te overwinnen.

Wil iemand nog steeds niet naar de dokter:

- Vraag eerst advies aan iemands eigen dokter
- Neem voor informatie contact op met uw plaatselijke Aged Care Assessment Team (ACAT) via My Aged Care op **1800 200 422**
- Neem contact op met de National Dementia Helpline op **1800 100 500**

Hebt u het gevoel dat uw dokter uw zorgen niet serieus neemt, overweeg dan een second opinion te vragen.

Download de brochure *Worried About Your Memory?* van de website van Dementia Australia of bel de National Dementia Helpline om een exemplaar te bestellen als u gedetailleerdere informatie wilt krijgen over de vroege tekens van dementie en de hulp inroepen van een dokter.

MEER INFORMATIE

Dementia Australia biedt hulp, informatie, voorlichting en counseling. Neem contact op met de National Dementia Helpline op **1800 100 500** of bezoek onze website op dementia.org.au

Interpreter

Wilt u in het Nederlands worden geholpen, bel **131 450**, Translating and Interpreting Service

Diagnosing dementia

This Help Sheet provides information about the early signs of dementia, the techniques used to diagnose dementia and the importance of an early and correct diagnosis.

What are the early signs of dementia?

Because the diseases that cause dementia develop gradually, the early signs may be very subtle and not immediately obvious. Early symptoms also depend on the type of dementia and vary a great deal from person to person.

Common early symptoms include:

- Memory problems, particularly remembering recent events
- Increasing confusion
- Reduced concentration
- Personality or behaviour changes
- Apathy and withdrawal or depression
- Loss of ability to do everyday tasks

Sometimes people fail to recognise that these symptoms indicate that something is wrong. They may mistakenly assume that such behaviour is a normal part of ageing, or symptoms may develop so gradually they go unnoticed for a long time. Sometimes people may be reluctant to act even when they know something is wrong.

For the person experiencing the symptoms, the very nature of these changes within the brain may mean that the person is unable to recognise that there are changes.

Warning signs

This is a checklist of common symptoms of dementia. Go through the list and tick any symptoms that are present. If there are several ticks, consult a doctor for a complete assessment.

Memory loss that affects day-to-day function

It's normal to occasionally forget appointments and remember them later. A person with dementia may forget things more often or not remember them at all.

Difficulty performing familiar tasks

People can get distracted and they may forget to serve part of a meal. A person with dementia may have trouble with all the steps involved in preparing a meal.

Disorientation to time and place

A person with dementia may have difficulty finding their way to a familiar place, or feel confused about where they are, or think they are back in some past time of their life.

Problems with language

Everyone has trouble finding the right word sometimes, but a person with dementia may forget simple words or substitute inappropriate words, making them difficult to understand. They might also have trouble understanding others.

Problems with abstract thinking

Managing finances can be difficult for anyone, but a person with dementia may have trouble knowing what the numbers mean or what to do with them.

Poor or decreased judgement

Many activities require good judgement. When this ability is affected by dementia, the person may have difficulty making appropriate decisions, such as what to wear in cold weather.

Problems with spatial skills

A person with dementia may have difficulty judging distance or direction when driving a car.

Problems misplacing things

Anyone can temporarily misplace a wallet or keys. A person with dementia may often put things in inappropriate places.

Changes in mood, personality or behaviour

Everyone becomes sad or moody from time to time. Someone with dementia can exhibit rapid mood swings for no apparent reason. They can become confused, suspicious or withdrawn. Some can become disinhibited or more outgoing.

A loss of initiative

It's normal to tire of some activities. However, dementia may cause a person to lose interest in previously enjoyed activities.

National Dementia Helpline 1800 100 500

dementia.org.au

It may not be dementia

Remember that many conditions have symptoms similar to dementia, so do not assume that someone has dementia just because some of the above symptoms are present. Strokes, depression, alcoholism, infections, hormone disorders, nutritional deficiencies and brain tumours can all cause dementia-like symptoms. Many of these conditions can be treated.

A correct diagnosis is important

Consulting a doctor at an early stage is critical. Only a medical practitioner can diagnose dementia. A complete medical assessment may identify a treatable condition and ensure that it is treated correctly, or it might confirm the presence of dementia.

An assessment may include the following:

- Medical history – the doctor will ask about past and current medical problems, family medical history, any medications being taken, and the problems with memory, thinking or behaviour that are causing concern. The doctor may also wish to speak to a close family member who can help provide all the necessary information.
- Physical examination – this may include tests of the senses and movement function, as well as heart and lung function, to help rule out other conditions.
- Laboratory tests – will include a variety of blood and urine tests to identify any possible illness which could be responsible for the symptoms. In some cases, a small sample of spinal fluid may be collected for testing.
- Neuropsychological or cognitive testing – a variety of tests are used to assess thinking abilities including memory, language, attention and problem solving. This can help identify specific problem areas, which in turn helps identify the underlying cause or the type of dementia.
- Brain imaging – there are certain scans that look at the structure of the brain and are used to rule out brain tumours or blood clots in the brain as the reason for symptoms, and to detect patterns of brain tissue loss that can differentiate between different types of dementia. Other scans look at how active certain parts of the brain are and can also help discriminate the type of dementia.
- Psychiatric assessment – to identify treatable disorders such as depression, and to manage any psychiatric symptoms such as anxiety or delusions which may occur alongside dementia

Where to begin

The best place to start is with the person's doctor. After considering the symptoms and ordering screening tests, the doctor may offer a preliminary diagnosis and will, ideally, refer the person to a medical specialist such as a neurologist, geriatrician or psychiatrist.

Some people may be resistant to the idea of visiting a doctor. Sometimes people do not realise that there is anything wrong with them because the brain changes that occur with dementia interfere with the ability to recognise or appreciate the changes occurring. Others, who do have insight into their condition, may be afraid of having their fears confirmed. One of the best ways to overcome this problem is to find another reason to visit the doctor. Perhaps suggest a blood pressure check or a review of a long-term condition or medication. Another way is to suggest that it is time for both of you to have a physical check-up. A calm attitude at this time can help overcome the person's worries and fears.

If the person still will not visit the doctor:

- Talk to the person's doctor for advice
- Contact your local Aged Care Assessment Team (ACAT) via My Aged Care on **1800 200 422** for information
- Call the National Dementia Helpline on **1800 100 500**

If you feel your doctor is not taking your concerns seriously, consider seeking a second opinion.

For more detailed information about the early signs of dementia and seeking help from a doctor, download the **Worried About Your Memory?** booklet from the Dementia Australia website or call the National Dementia Helpline to order a copy.

FURTHER INFORMATION

Dementia Australia offers support, information, education and counselling. Contact the National Dementia Helpline on **1800 100 500**, or visit our website at dementia.org.au

For language assistance phone the Translating and Interpreting Service on **131 450**